

М. Р. ДЖЕЙМС БРЯСТЪТ

Превод от английски: Александра Велева, 1991

chitanka.info

Всеки, който е пътувал по Източна Англия, познава виличките, изпъстрили тази част на страната — доста усойни малки сгради, обикновено в италиански стил, разположени сред не по-големи от стотина акра градини. За мен те са били винаги много привлекателни — със сиви огради от дъбови талпи, с тръстики край езерото и гора в далечината. Обичам и входовете с колони, понякога долепени до червената тухлена фасада на къща, строена в стила на кралица Анна, но допълнително измазана, за да не се бие с гръцкия „класически“ вкус от края на осемнайсети век — вътрешно антре с таван до покрива чак, в което е задължително да има галерия и малък орган. Обичам и библиотеката, където можеш да намериш всичко — от псалтира от тринайсети век до първите издания на Шекспир. Естествено обичам и картините, но най-много обичам да си представям живота в една такава къща както по времето, когато е била току-що построена, така и в идиличните години, когато земевладелците са процъфтявали, а също и днес, когато парите са по-малко, но вкусът по-разнообразен и битието твърде интересно. Мечтая си за такъв дом и да имам достатъчно пари да го поддържам, за да мога да каня, макар и скромно, в него приятелите си.

Но това е само лирическо отклонение. Искам да ви разкажа за поредицата от странни събития, случили се в една от тези къщи, които току-що се опитам да опиша. Става дума за имението Кастрингам в Съфолк. От времето на моята история сградата се е променила доста, макар да е съхранила в основни линии онова, което току-що описах — входа с колонадите в италиански стил, квадратната бяла постройка, по-стара отвътре, отколкото отвън, градината, опряла в гора и езеро. Единственият белег обаче, по който къщата се с отличавала от останалите, е изчезнал. Вдясно, ако гледаш откъм градината, на десетина ярда от сградата и почти достигайки я с клоните си, се е издигал стар бряст. Предполагам, че е бил там още по времето, когато Кастрингам е престанал да бъде укрепление, а по-точно — когато ровът наоколо е бил запълнен и елизабетинската къща построена. В едно съм сигурен: през 1690 година той вече е бил израснал в цяла големина.

През тази година местността около имението е била сцена на няколко процеса, на които са съдели вещици. Мисля, че ще трябва да мине доста време, преди да можем да преценим имало ли е зрънце

здрав разум — ако изобщо е имало такова нещо — в основата на всеобщия страх от вещици в онези години. Дали хората, обвинени в подобно престъпление, действително са си въобразявали, че притежават някаква необичайна власт, или са имали по-скоро желанието, отколкото властта, да навредят на съседите си, или пък просто всички признания, а те са били много, са се изтръгвали само благодарение на изключителната жестокост на ловците на вещици — всичко това са въпроси, които тепърва ще бъдат разяснени. Настоящата история ме кара да се замисля. Не мога да отхвърля всичко с лека ръка като плод на хорското въображение. Оставям на читателя да реши сам.

И Кастрингам дал една своя жертва на това аутодафе. Името ѝ било г-жа Мадърсоул и онова, което я отличавало от обикновената селска вещица, било, че имала имот и влияние. Няколко почтени земевладелци от енорията положили усилия да я спасят. Те гарантирали за доброто ѝ име и проявили нескрита тревога, когато се стигнало до присъдата.

Онова, което се оказало фатално за жената, били показанията на тогавашния собственик на имението Кастрингам, г-н Матю Фел. Той заявил, че я виждал три пъти от прозореца си по пълнолуние да къса клонки „от бряста до къщата ми“. Качвала се на дървото само по риза и режела клонките с някакъв странно крив нож, като през цялото време си говорела нещо. И трите пъти със Матю се опитвал да я хване, но всеки път някакъв случаен шум я предупреждавал, така че единственото нещо, което виждал, като слезел в градината, бил един див заек, който търчал с все сила по посока на селото.

На третата нощ той се постарал да реагира по-бързо и отишъл до къщата на г-жа Мадърсоул, където се наложило да удрия по вратата цял четвърт час, преди тя да се покаже — била много сърдита и явно сънлива, сякаш току-що ставала от кревата, а той не могъл да намери никакво убедително извинение за посещението си.

Главно въз основа на тези показания, макар да имало и други, съвсем не толкова поразителни и необичайни, г-жа Мадърсоул била призната за виновна и осъдена на смърт. Била обесена в Бери Сейнт Едмъндс заедно с още пет-шест нещастници, една седмица след процеса.

Сър Матю Фел, по това време заместник областен началник, присъствал на екзекуцията. Било влажно, дъждовно мартенско утро,

когато каруцата потеглила извън Нортгейт нагоре по неотъпканата трева на хълма, където се издигала бесилката. Другите жертви били или безразлични, или разбити от скръб, докато г-жа Мадърсоул се намирала както през целия си живот, така и пред смъртта си, в съвсем различно разположение на духа. Нейният „ядовит бяс“, както се изразява един от дописниците навремето, „имал такова въздействие върху зяпачите и дори върху палача, че тя представлявала, според всички присъстващи, живо въплъщение на самия разбеснял се дявол. Не оказала съпротива на изпълнителите на закона, но затова пък се виждала във всеки, който я докоснел, с безумна злъч и злоба: един от потърпевшите твърдял впоследствие, че само от спомена за преживяното му прилошавало в продължение на цели шест месеца“.

Казват, че единственото, което промълвила, били следните, явно безсмислени думи: „В ИМЕНИЕТО ЩЕ ИМА ГОСТИ“.

Същите тези слова тя повторила няколко пъти, но по-тихо.

Сър Матю Фел бил доста впечатлен от поведението на жената, вследствие на което споделил някои свои мисли с пастора на енорията по пътя към дома си след изпълнението на присъдите. Не бил дал показанията си на процеса с особена охота, нито пък бил заразен от маниакалния лов на вещици, но, както заявил тогава пред викария и често повтарял след това, не можел да не разкаже истината, пък и невероятно било да се е излъгал в това, което бил видял. Цялата работа го отвращавала, тъй като бил разбран човек, но в случая се налагало да изпълни дълга си и той го сторил. Такива били накратко споделените мисли и викарият ги приветствал, както всеки разумен човек би го направил.

Няколко седмици по-късно, когато луната на месец май се изпълнила, пасторът и собственикът на имението се срещнали отново в парка, за да отидат заедно в къщата. Лейди Фел била отишла да навести тежко болната си майка и сър Матю бил сам вкъщи, тъй че пасторът, г-н Кроум, склонил без много увещания да сподели вечерята на господаря на имението.

Тази вечер сър Матю нямал настроение. Говорили главно за семейството му и за енорията, а и за щастие по-късно сър Матю записал някои свои желания и намерения, свързани с имението, които се оказали впоследствие изключително полезни.

Когато около девет и половина г-н Кроум решил да си тръгва, двамата със сър Матю се разходили по посипаната с чакъл пътека зад къщата. Тогава се случило нещо, което направило впечатление на г-н Кроум — оттам, откъдето минавали, се виждал брястът, който, както вече споменах, растял близо до прозорците на сградата. Г-н Матю спрял и казал:

— Какво е това, което се качва и слиза по дънера на бряста? Не вярвам да е катерица, те всички са се прибрали по това време.

Викарият се вгледал и видял някакво мърдащо същество, но не могъл да различи цвета му на лунната светлина. Очертанията на силуета обаче, съзрени само за миг, се запечатали в паметта му и той можел да се закълне, колкото и глупаво да звучало, че катерица или не — гадинката — имала повече от четири крака.

Тъй като нищо повече не можело да се заключи от това мигновено видение, двамата мъже се разделили. По-късно може пак да са се срещали, но във всеки случай не преди да изминат двайсет години.

На следващия ден сър Матю Фел не слязъл долу в шест часа сутринта, както правел обикновено, не се появил и в седем, и в осем часа. Тогава прислугата се качила горе и почукала на вратата на спалнята му. Не е нужно да удължавам излишно разказа си с описанието на тревожните им вслушвания и почуквания. Най-сетне успели да разбият вратата и намерили, господаря си почернял и мъртъв. За това сигурно вече сами сте се досетили. Първоначално не забелязали следи от насилие, но прозорецът бил отворен.

Един от хората отишъл да извика енорийския свещеник, след което по негово нареждане заминал да съобщи на съдия-следователя. Г-н Кроум се втурнал към имението, където го завели в стаята на мъртвеца. От бележките, намерени по-късно сред книгата му, си личи искреното му уважение към сър Матю, както и мъката от загубата му. Ето и един откъс, който цитирам буквално, тъй като осветлява до известна степен последвалото развитие на събитията и едновременно с това вярванията на онова време:

„Нямаше никаква следа от насилствено влизане в стаята. Прозорецът беше отворен — нещо съвсем обичайно за сезона. Забелязах вечерната напитка на приятеля ми — четвърт светло пиво в сребърна халба, което не беше допито. Тази напитка бе изследвана по-

късно от лекаря на Бери, някакъв г-н Ходжкинс, който не откри в нея, както сам заяви под клетва на следствието, никаква отровна съставка. Това е важно, тъй като силно подутият и почернял труп беше естественият повод за плъзналата сред съседите мъква за отравяне. Проснатото върху кревата тяло беше ужасно изкривено, като да бе разпъвано в най-невероятни положения, обстоятелство, което водеше до логичното заключение, че моят достоен приятел и покровител е издъхнал в адски мъки и терзания. Има и още нещо, и то е онова, което и досега продължава да бъде загадка и, според мен, доказателство за зловещия и изтънчен план, следван от извършителите на това варварско престъпление, а именно случилото се с жените, на които бе поверено измиването и обличането на тялото — и двете сериозни и уважавани в околността заради тъжната им професия. Те дойдоха при мен, хвърлени в потрес и поразени от голямо страдание както духовно, така и телесно и ми казаха нещо, което бе потвърдено от мен още от пръв поглед: щом докоснали гърдите на трупа с голи ръце, усетили необичайно силно смъдене, а дланите им изтръпнали от силна болка и се подули, подутините стигнали чак лактите, ставали все по-огромни, болката продължавала и седмици наред, както се оказа по-късно, те били принудени да се откажат от упражняването на призванието си, като през цялото време нямало никакви белези по кожата.

Щом научих това, аз незабавно изпратих да повикат лекаря, който бе все още в къщата, и двамата с него се заехме да изследваме внимателно кожата в тази част на тялото с помощта на малко кристално увеличително стъкло, без да можем обаче да открием посредством този инструмент нещо по-значително от няколко дупчици от пробождање, за които заключихме, че са местата, откъдето е била вкарана отровата, тъй като си спомнихме за пръстена на папата от фамилията на Борджиите и за някои други образци от зловещото изкуство на италианските отровители от миналия век.

Толкова за симптомите, открити по тялото. Това, което ще прибавя, е следствие от личния ми опит и само потомството ще може да отсее зърното от плевелата: На масата до кревата намерих спретнато издание на Библията, от което моят приятел — изпълнителен във всичко, било то по-маловажно или значително — четеше преди лягане и ставане определени пасажии. Взех я и проливайки сълзи за онзи, който от изучаването на тленното копие бе вече преминал към

съзерцание на великия оригинал, внезапно ми хрумна, защото в подобни мигове на безсилие ние сме склонни да се полъжем и по най-малката искрица, която обещава светлина, да изпробвам древния и описван от много други суеверен обред, известен като опит да прочетеш съдбата чрез хвърляне на жребий, за който важен пример е случаят с пресвети мъченика крал Чарлз и твърде често споменаваният напоследък епизод с Милорд Фолкланд. Трябва да призная, че опитът не ми донесе особени просветления, но тъй като е свързан с причината и произхода на тези ужасни събития и може да бъде преразгледан, аз ви съобщавам резултатите, който друг, по бързоумен от мен, вероятно някой ден ще прозре.

И така отворих тогава книгата на три пъти и турих напосоки пръста си върху някакви думи: първия път те се оказаха от Лука (XIII.7) — «отсечи я»; във втория от Исаян (XIII.20) — «никога няма да се насели»: а в третия от Йов (XXXIX.30) — «и пилетата му смучат кръвта».

Това е най-същественото в записките на г-н Кроум. Затворили сър Матю в ковчег и го положили, както си му е редът, в земята, а тържественото слово на панихидата, отслужена през следващата неделя, било прочетено от г-н Кроум и напечатано под заглавие „Неведомите пътища или опасността за Англия и злонамерените дела на антихриста“, тъй като такова било схващането на викария, всеобщо разпространено и сред тамошното население, а именно че благородникът станал жертва на нов католически заговор.

Синът му, сър Матю втори, наследил титлата и имотите. Така свършило първото действие на трагедията Кастрингам. Трябва да се отбележи, макар този факт да не е изненадващ, че новият баронет не обитавал стаята, в която починал баща му. През целия му земен път тя била почти неизползвана, ако не смятаме случаите, когато там преспивал някой гостенин. Баронетът починал през 1735 година и на мен не ми е известно някакви особени събития да са белязали живота му, с изключение на подозрителната смъртност сред добитъка му, която започнала да се увеличава с времето.

Онези, които се интересуват от подробности, могат да намерят съответните статистически данни в едно писмо до „Списание за джентълмени“ от 1772 година, където цифрите са взети от личните книжа на баронета. Той сложил край на тази работа по много прост

начин — държал добитъка си нощем затворен в обори и не допускал овцете в двора на имението. Бил забелязал, че нищо не се случва на животните, които прекарват нощта на закрито. След тази мярка нападта се стоварила върху птиците и дивеча. Но тъй като нямаме достатъчно добри сведения за симптомите, а и денонощното бдение не дало ключа към загадката, аз няма да се задържам повече на онова, което селяните от Съфолк нарекли „кастрингамската напаст“.

Вторият сър Матю починал, както вече споменах, през 1735 година и бил съответно наследен от сина си, сър Ричард. По негово време построили големия семеен трон в северната част на енорийската църква. Толкова грандиозни били идеите на господаря, че няколко гроба в това неосветено място от сградата трябвало да бъдат разтурени, за да задоволят изискванията му. Сред тях бил и гробът на г-жа Мадърсоул, чието точно разположение се знаело благодарение на забележка, нанесена върху един от планове на църквата и на нейния двор, изработен собственоръчно от г-н Кроум.

В селото настъпило известно оживление, след като се разбрало, че гробът на прочутата вещица, за която все още си спомняли, ще бъде преместен. А когато се оказало, че в ковчегата, който бил все още съвсем запазен, нямало и следа от трупа — нито кости, нито прах — изненадата и безпокойството нараснали. Наистина явлението било твърде озадачаващо, тъй като по времето, когато тялото било погребано, на хората и през ум не им минавало да крадат трупове с научни цели, а човек трудно може да си представи друга разумна причина да откраднеш труп, освен, за да го подложиш на дисекция.

Събитието съживило за известно време разказите за лова на вещици, които гънели в забрава цели четиридесет години, и заповедта на сър Ричард да се изгори ковчегът, макар и изпълнена най-съвестно, била приета от повечето хора като безразсъдна смелост.

Едно е сигурно, сър Ричард бил силно пристрастен към нововъведенията. Преди него къщата сгрявала погледа с неизмазаните си червени тухли, но сър Ричард бил пътувал из Италия, където се заразил от тамошния вкус и тъй като имал повече пари от предшествениците си, решил да остави италиански дворец там, където бил заварил типична английска къща. Така мазилка и облицовки от дялан камък покрили тухлите, а във входната зала и градините изникнали доста посредствени мраморни статуи. На отсрещния бряг

на блатното езеро било построено копие на храма на Сибила в Тиволи и Кастрингам придобил съвсем нов и, трябва да призная, далеч не толкова привлекателен вид. Независимо от това обаче той предизвиквал възхищение и скоро станал модел за подражание сред благородниците в околността.

Една заран (през 1754 година) сър Ричард се събудил след неспокойна нощ. Духал силен вятър и камината му пушела, а било ужасно студено и не можело без огън. Освен това нещо тропало така упорито по прозореца, че човек нямал нито миг покой. А и му предстояло да посрещне през настъпващия ден известен брой видни особи, които трябвало да забавлява на открито, което особено го затруднявало, тъй като морът по дивеча му се бил увеличил застрашително в последно време (напастта продължавала да върлува) и той се страхувал, че това ще накърни доброто му име на ловец и стопанин. Най-силно го тревожел обаче раздрънканият прозорец на стаята му през безсънната нощ и той решил да не спи повече там.

По време на закуската този прозорец не му излизал от главата и сър Ричард предприел подробен оглед на стаите с намерение да намери спалня, задоволяваща изискванията му. Това му отнело доста време. Едната имала източно изложение, другата северно, покрай третата минавала непрекъснато прислугата, таблата на кревата в четвъртата не му харесвала, не, стаята трябвало да бъде непременно със западно изложение, та да не го буди слънцето рано сутрин, но заедно с това да е и далеч от прислугата. Икономката била на път да се отчае.

— Знаете ли, сър Ричард, че в къщата има само една такава стая — заявила накрая тя.

— И коя е тя? — запитал сър Ричард.

— Ами стаята на сър Матю — Западната стая.

— Добре, преместете нещата ми там, защото довечера ще спя в нея — заповядал господарят. — Къде се намира? Аха, натам — и се завтекъл да я намери.

— Но, сър Ричард, никой не е спал там цели четиресет години. Сигурно изобщо не е проветрявана, откак сър Матю умря в нея — нареждала икономката, шумолейки подире му.

— Хайде, отворете вратата, г-жа Чидок — отворете, та поне да я видя.

Отворили вратата и въздухът в стаята се оказал наистина ужасно застоял и тежък. Сър Ричард се спуснал към прозореца и какъвто си бил припрян, бързо го отворил и бутнал навън капациите. Тази част от къщата не била засегната от промените, тъй като била цялата закрыта от бряста и не се виждала.

— Проветрете, г-жа Чидок, нека стои отворено цял ден, а следобед пренесете мебелите ми. В досегашната ми спалня настанете епископа на Килмор.

— Извинете, сър Ричард — внезапно го прекъснал някакъв друг глас, — бихте ли ми отделили миг от скъпоценното си време?

Сър Ричард се обърнал и видял на вратата човек, облечен в черно, който му се поклонил.

— Моля да бъда извинен за нахълтването, сър Ричард. Вие едва ли ме помните. Името ми е Уилям Кроум, баща ми беше пастор тук по времето на дядо ви.

— Но, господине — възкликнал сър Ричард, — името Кроум е достатъчен пропуск за всеки, който идва в Кастрингам. Радвам се да подновя приятелство, което датира от две поколения. С какво мога да ви бъда полезен? Часът на визитата ви, както и цялото ви поведение ме карат да мисля, че бързате.

— Това е напълно вярно, сър. Тръгнал съм от Норуич за Бери Сейнт Едмъндс, където трябва да стигна колкото е възможно по-бързо. Отбих се тук да ви оставя едни книжа, които току-що открихме, преглеждайки документите на покойния ми дядо. Сметнах, че от гледна точка на семейната ви история може би ще представляват интерес за вас.

— Много мило от ваша страна, г-н Кроум, много мило, бъдете така добър да ме последвате в кабинета ми, където ще изпием чаша вино и ще ги прегледаме заедно. А вие, г-жа Чидок, се заемете с проветряването на стаята... Да, баща ми почина в тази стая... може би е от дървото, сигурно заради него е тази влага... Не, не, нито дума повече. Моля ви, не усложнявайте нещата. Вече се разпоредих и не приемам никакви възражения. Бихте ли ме последвали, господине?

И те отишли в кабинета. Пакетът, донесен от младия г-н Кроум — точно по това време той бил избран за член на преподавателското тяло на колежа Клер Хол в Кеймбридж, вследствие на което съставил едно твърде достойно издание на Полианус — съдържали между

другото и бележките на стария пастор, направени по повод на смъртта на сър Матю Фел. Така за първи път сър Ричард имал възможността да се запознае с тайнственото библийско „хвърляне на жребий“, за което вече знаете. Цялата история му се сторила изключително забавна.

— Ясно — казал той, — явно, че Библията на дядо ми е дала един полезен съвет — „отсечи го“. Ако това се отнася до бряста, той може да бъде спокоен, че няма да го пренебрегна. Този бряст е истинско гнездо на зарази и болести.

В кабинета се съхранявали семейните книги, които в момента не били много, тъй като се очаквало пристигането на нова колекция от Италия, за която се подготвяло специално помещение.

Сър Ричард погледнал към лавиците.

— Интересно — казал той — дали книгата пророк е все още тук? Май я виждам.

Прекошил стаята и извадил дебела Библия, на чиято първа страница било наистина отбелязано:

На Матю Фел от любящата му кръстница, Анна
Алдъз
2 септември 1659 година.

— Какво ще кажете да я изпробваме още веднъж, г-н Кроум, я да отворим напосоки в „Книга на Летовниците“... Хм, я да видим: „Ще ме търсиш заранта и няма да ме има.“ Хм, да... как ли щеше дядо ви да изтълкува това предзнаменование? Не са за мен тия пророчества, всичко е чиста измислица. Та, г-н Кроум, искам да ви благодаря безкрайно за този пакет. Боя се, че очаквате с нетърпение да продължите пътя си. Няма ли да изпиете поне още една чаша?

И така в уверения за гостоприемство, които били напълно искрени (тъй като външността и поведението на младия човек наистина се харесали на сър Ричард), двамата събеседници се разделили.

Следобед пристигнали гостите — епископът на Килмор, лейди Мери Харви, сър Уилям Кентфийлд и така нататък. Последвала закуска в пет, вино, игра на карти, вечеря и гостите се разпръснали по стаите си.

На следващото утро сър Ричард отказва да участва в лова с гостите. Провежда дълги разговори с епископа на Килмор. Този прелат бил посетил, за разлика от повечето ирландски епископи, наскоро епархията си, където прекарал дълго време. Та това утро, докато двамата се разхождат нагоре-надолу по терасата и обсъждат промените и архитектурните подобрения в къщата, епископът казва, сочейки прозореца на Западната стая:

— Никой от моето ирландско паство не би се съгласил да спи в тази стая, сър Ричард.

— Но защо, ваше преосвещенство? Та това е моята стая.

— Ще ви кажа — ирландското селячество е твърдо убедено, че преспиването в стая, край която расте бряст, носи нещастие, а вие имате тук, както виждам, само на два ярда от прозореца разкошен бряст. Може би — продължава епископът с лека усмивка — той е започнал вече да ви действа, тъй като, ако ми разрешите да забележа, съвсем нямате вид на човек, възстановил така пълноценно силите си през нощта както ние, вашите приятели, бихме желали.

— Заради бряста или пък заради нещо друго, но аз действително не можах да спя от полунощ до четири часа сутринта, ваше преосвещенство. Не знам каква е причината, но независимо от всичко, дървото ще бъде отсечено утре, тъй че не ще може да вреди повече.

— Приветствам решителността ви. Едва ли е здравословно да вдишваш въздух, преминал през цедката на толкова много разлистени клони.

— Вероятно сте прав, макар че миналата нощ спях на затворен прозорец. Мисля, че бе по-скоро непрестанното шумолене — вероятно от допира на клоните до стъклото, което не ми позволи да мигна цяла нощ.

— Едва ли, сър Ричард. Погледнете, оттук се вижда много добре. Нито една дори и от най-близките клонки не може да стигне до стъклото, освен ако няма буря, каквато със сигурност нямаше миналата нощ. Та те са на цял фут от прозореца.

— Вярно, прав сте, господине. Какво ли тогава вчера шумолеше и драскаше и, знаете ли, оставило е дори следи по прахта върху перваза на прозореца?

Накрая двамата стигат до заключението, че това са били вероятно плъхове, които са се изкачили до прозореца по бръшляна.

Обяснението е на епископа, а сър Ричард го приема най-радушно.

Денят минава спокойно, настъпва нощта и гостите се оттеглят по стаите си, като пожелават на сър Ричард да прекара по-лека нощ.

Ето ни в спалнята му, светлината е изгасена и благородникът е в кревата си. Стаята се намира над кухнята, нощта е тиха и топла и прозорецът е отворен. Около леглото му е доста тъмно, но въпреки това се вижда някакво странно раздвижване, сякаш сър Ричард мята главата си наляво и надясно, но съвсем безшумно. Човек би казал в този така измамен полумрак, че има няколко глави, кръгли и кафеникави, които се движат напред-назад и стигат чак до гърдите му. Гледката е ужасяваща. Като че има и още нещо. Да! — нещо скача от кревата, тупва меко на земята като коте и изхвърча бързо през прозореца, и още едно — цели четири — и отново пълна тишина.

„ЩЕ МЕ ТЪРСИШ ЗАРАНТА И НЯМА ДА МЕ ИМА.“

Както сър Матю, така и сър Ричард — мъртъв и черен в кревата си!

Бледи и мълчаливи, гостите и слугите се струпиха под прозореца, щом новината се разчу. Отровители италианци, пратеници на папата, скверен въздух — тези и още много други бяха обясненията, а епископът на Килмор погледна към дървото, в чието долно разклонение се бе свил един бял котарак, взрян в хралупата, прояждала години наред дънера, и наблюдаваше нещо вътре с голям интерес.

Внезапно котаракът се изправи и проточи врат навътре. Ръбът, на който бе стъпил, поддаде, той политна и се изтъркаля надолу в дупката. Шумът от падането накара всички да погледнат към дървото.

На повечето от нас е известно, че котките могат да издават звуци, напомнящи на човешки вик, но, надявам се, малцина са чували нисък, подобен на онзи, който се разнесе от дънера на големия бряст. Последвали още два или три — свидетелите не са сигурни точно колко, след което последвал слаб, приглушен шум от сбиване или боричкане и това било всичко. Лейди Мери Харви припаднала, икономката си запушила ушите и хукнала да бяга, докато най-сетне се строполила на терасата.

Останали: епископът от Килмор и сър Уилям Кентфийлд. Но и те доста се поуплашили, макар цялата работа да се свежда до някакъв писък на котка. Сър Уилям преглътнал веднъж-дваж, преди да може да проговори.

— В това дърво има нещо, което не познаваме, ваше преосвещенство. Настоявам незабавно да проверим.

Така и станало. Донесли стълба и един от градинарите се покатерил по нея и надникнал в дупката, но не видял нищо повече от нещо, което мърдало на дъното. Взели фенер и привързали към него въже.

— Трябва да разнищим тази работа докрай. Обзалагам се, ваше преосвещенство, обзалагам се, че тук се крие тайната на двата ужасяващи смъртни случая.

Градинарят се покатерил отново на стълбата, но този път с фенера, който внимателно спуснал в дупката. Жълтеникавата светлина огряла лицето му, докато се навеждал над нея — внезапно то се изкривило в недоумение, ужас и отвращение, след което изкрещял страховито и се сгромолясал от стълбата — за щастие двама души долу успели да го хванат, преди да падне, а фенерът останал вътре на дъното на дървото.

Човекът бил в несвяст и минало доста време, преди да може да проговори.

Но те имали междувременно занимание. Фенерът вероятно се разбил на дъното и фитилът подпалил сухите листа и боклуците вътре, защото само след няколко мига от дънера започнал да излиза гъст пушек, а след малко и пламъци, с една дума, дървото се превърнало във факла.

Присъстващите го наобиколили в кръг на няколко ярда разстояние, а сър Уилям и епископът изпратили хора да донесат каквото оръжие намерят, защото било очевидно, че каквото и да било онова, което използвало дървото за бърлога, огънят щял да го прогони оттам.

Така и станало. Първо видели в самото разклонение някакво кръгло тяло, обвито в пламъци и голямо колкото човешка глава — то се появило много внезапно, след което сякаш се свлякло и паднало обратно долу. Така пет-шест пъти, после една също такава топка отхвъркнала от дървото и тупнала на тревата, където останала неподвижна няколко минути. Епископът се приближил, доколкото смелостта му позволявала, до нея и какво да види — останките на гигантски паяк, жилест и обгорял. А когато огънят започнал да намалява, се появили още много такива ужасни същества, които сякаш

извирали от дънера. Тогава забелязали, че са покрити със сивкави косми.

Брястът горял през целия ден, а хората стояли край него, докато рухнал, и от време на време убивали зверовете, които изскачали от пламъците. Най-сетне, след като дълго нищо не се появило, те се приближили предпазливо, за да разгледат коренищата на дървото.

Видели — казва епископът на Килмор — „кръгла яма в земята, където лежаха два-три от труповете на същите тези създания, явно задушени от пушека, но което, струва ми се, е много по-любопитно, върху едната от стените на това леговище открихме скелета на приклекнал човек с изсъхнала по костите кожа, с остатъци от черна коса, който след направените изследвания се оказа без всякакво съмнение скелет на жена, умряла най-малко преди петдесет години“.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.